

OSMANLI'DAN GÜNÜMÜZE MUHASEBENİN GELİŞİMİNDE HUKUKUN YERİ - MEVCUT HUKUK FAKÜLTELERİNDE MUHASEBE DERSLERİNİN ÖNEMİ

Öğr. Gör. Esra ATABAY*

Özet

Çalışmadaki amaç, muhasebenin gelişim evrelerinde hukukun yerini ve önemini araştırarak günümüz hukuk fakültelerinde bu önemin derecesini ortaya koymaktır. Bu amaçla, ülkemizde YÖK kapsamında olup hukuk eğitimi veren fakültelerin ders program ve içerikleri incelenmiştir. Değerlemeye konu olan veriler ilgili hukuk fakültelerinin birim internet sayfalarından elde edilmiştir. İnceleme kapsamında Türkiye’de hukuk eğitimi veren 50 hukuk fakültesi (27 Vakıf Üniversitesi, 23 Devlet Üniversitesi) olduğu ve bu fakültelerden 8’inde muhasebe ile ilgili derslerin bulunduğu, 8 üniversiteden 6’sında bu derslerin öğrencilerin seçme iradelerine bırakıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durum temel muhasebe uygulama ve düzenlemeleri ile ilgili derslerin fakültelerin müfredat programlarına alınmalarındaki amaç ve düşüncelerin birbirinden farklı olduğunu ve hukuk fakültelerinden mezun olacak öğrencilerin mesleki hayatlarında kullanmalarını gerekli kılacak muhasebe düzenleme ve uygulama esaslarının öneminin eğitimde yeterince kullanılmadığını ortaya koymaktadır. Çalışmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda hukuk fakültelerinde verilen muhasebe derslerinin içerikleri konusunda önerilerde bulunulmuştur.

---

* Öğr. Gör., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Vakfıkebir MYO, İktisadi ve İdari Programlar,
eatabay@ktu.edu.tr

Anahtar kelimeler: Muhasebe eğitimi, hukuk eğitimi, muhasebe-hukuk ilişkisi, muhasebe tarihi

(POSITION OF LAW IN THE DEVELOPMENT OF ACCOUNTING FROM OTTOMAN AGE TO THE DAY – IMPORTANCE OF ACCOUNTING COURSES IN PRESENT FACULTIES OF LAW)

Abstract

The aim of this study is to investigate position and importance of the law in the development stages of accounting and thus, to clarify the extent of importance in the current faculties of law. For this purpose, curriculum and course contents of faculties providing education of law within scope of High Education Board in our country were examined. Data subject to the examination was obtained from official web site of each law faculty. It was concluded as a consequence of the examination that there are 50 Faculties of Law providing law education in Turkey (including 27 Foundation Universities and 23 State Universities) and curriculum of 8/50 faculties covered accounting related courses and election of those courses were left to the discretion of students in 6 of said 8 universities. This finding clarifies that the purpose and view for including courses on practices and regulations of general accounting in the curriculum of relevant faculties differs and importance of accounting regulations and practice principles to be necessarily used by the graduates of law faculty in the professional life is not sufficiently emphasized in the education. In the end of results obtained from the study, recommendations are offered on the content of accounting courses taught at faculties of law.

Key words: Accounting education, law education, accounting – law relation, history of accounting

1. GİRİŞ

Muhasebe, Arapça bir sözcük olan “hesap” sözcüğünden türetilmiştir. Hesap sözcüğü bir yandan muhasebe sözcüğünün türemesine kaynaklık ederken, bir yandan da muhasebede kullanılan bir kavram olma özelliğine sahiptir. Muhasebede hesap, günümüz muhasebesinde

bir denge çizelgesini ifade etmektedir. Dengenin kurulabilmesi için çift yönlü bir işleyişin varlığı gereklidir (Güvemli, 1995:3). Ancak Güvemli (1995)'ye göre çift taraflı kayıt sisteminin kabulünden önce de hesap kavramı bulunmaktaydı. Muhasebenin kökeninin hesap sözcüğü olmasının temelinde aritmetiksel hesaplama yatmaktadır (Güvemli, 1995:3). Muhasebenin ülkemizdeki geçmişi ve gelişimi incelendiğinde Osmanlı İmparatorluğu dönemine kadar uzandığını görmekteyiz. 1850'li yıllardan 1960 sonrasına kadar muhasebenin ülkemizdeki gelişim seyrinde dikkatimizi çeken önemli bir husus, muhasebenin gelişim safhalarının temelinde yasal düzenlemelerin yer almasıdır. Bu bağlamda, hukuk ve muhasebe ilişkisi çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır.

Teknolojik değişme ve gelişmelerle birlikte uluslar arası ticari ilişkiler yoğunluk kazanmıştır. Piyasada yer alan birçok şirket dünyanın diğer ucundaki ülke ile bilgisayar teknolojisi sayesinde karşılıklı çalışma imkânı bulmaktadır. Karşılıklı ilişkilerin olduğu her ortamda yasal bazı düzenlemeler vardır ve bu düzenlemelere tarafların uymaları gerekmektedir. Taraflar arasında uyuşmazlıklar yaşanabilir. Bunlar karşılıklı çıkar ilişkisinden kaynaklanabileceği gibi tarafların ticari ilişkilerinden doğan belgeler, muhasebe kayıtları, ödeme veya tahsilât konularındaki anlaşmazlıklardan da ortaya çıkmış olabilir. Bu gibi durumlarda şirketlerin haklarını savunacak hukuk insanlarına ihtiyaç duyulur. Bu bağlamda hukuk eğitimi alan insanların muhasebe bilgisine olan ihtiyaçları da gün yüzüne çıkmaktadır.

Hukuk öğretimi tartışılmaz öneme sahip olduğu için çok eski tarihlerden beri hep gündemde kalmıştır. Çünkü nerede toplum varsa orada hukuk vardır. Hukuk öğreniminin amacı hukuk teknisyeni yetiştirmek değildir. Hukuk kurallarının gelişiminin, hukuk öğrenimi süresince ele alınması hukukun tarihle, sosyolojiyle ve ekonomi ile olan bağlılığının belirlenmesi de önemlidir (Güriz, <http://barobirlik.org.tr/yayinlar/makaleler/adnanguriz.doc>). Değişen koşullar nedeniyle hukukçular sürekli kendilerini yenilemek, her alanda meydana gelen gelişmeleri takip etmek zorundadırlar. Muhasebenin gelişim evreleri incelendiğinde, gelişimi sağlayan temel noktaların yasalar olduğu görülmektedir. Günümüzde de bu gelişim devam etmekte ve mali mevzuatlarda yenilikler yapılmakta, muhasebe uygulamaları değişmektedir. Hak savunucu kişiler yasalarda, mevzuatlarda veya yönetmeliklerde meydana gelen değişimleri ve yenilikleri takip etmedikleri takdirde savunmada yetersiz kalacaklardır. Dolayısıyla da

özellikle muhasebe ile ilgili hukuki düzenlemeler başta olmak üzere çok temel hatlarıyla muhasebe uygulamalarına ilişkin eğitimin verilmesi ileride doğabilecek aksaklıkların giderilmesinde hukukçuların savunma yapabilmeleri açısından gerekli olacaktır.

2. DÖNEMLER İTİBARIYLA MUHASEBENİN GELİŞİMİ ve HUKUK DÜZENLEMELERİ:

A. Cumhuriyet Dönemi Öncesi Gelişim:

Ülkemizde Devlet Muhasebesi, Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşuna kadar uzanmaktadır. Uzun yıllar kendi özünü korumuş olan Osmanlı Devleti Muhasebesinin birçok özelliği vardır. Günümüzde kullanılan birçok muhasebe kuralını Osmanlı Devlet Muhasebesinde de görmemiz mümkündür (Güler ve Gülçiçek, 2010:59)

15. yy Osmanlı Devletinde yasal düzenlemelerin özellikle de mali yasal düzenlemelerin yapıldığı dönemdir. Bu dönemde önce mali yasal düzenlemelerin yapılması, ardından da muhasebe düzeninin bu yasal çerçeve içerisinde gelişmesi amaçlanmıştır (Güler ve Gülçiçek, 2010:60).

Ülkemizde muhasebe Osmanlı İmparatorluğunun son dönemini de içine alan zaman diliminde (1850-1925) belli bir disipline bağlanmıştır. Bu zaman diliminde, Fransız Ticaret Kanunu'nun tercümesi olan 1850 tarihli Kanunname-i Ticaret kabul edilmiştir. Bu yasa da, tüccarların tutmak zorunda oldukları defterlere ilişkin hükümler yer almaktaydı (Avder, <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/003>). Bu yasa ile muhasebenin yasal düzenlemelerle ilişkisi başlamıştır (Avder, <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/008>).

1883 yılında kurulan ve bir ticaret okulu olan “İstanbul Ticaret Mektebi Âlisi”, “Darüşşafaka” ve “Askeri, Rüştüye İdadî” okullarının ders programlarında bugünkü anlamıyla Genel Muhasebe konuları ile sınırlı muhasebe dersleri yer almıştır (Avder, <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/003/>).

1909 yılında Mebusan ve Ayan Meclisleri toplanarak bütçe oluşturmuştur. Bu bütçe Cumhuriyet dönemi bütçelerine temel oluşturması açısından önemlidir. 1910 yılında Muhasebe-i Umumiye Kanunu (Genel Muhasebe Kanunu) çıkarılmıştır. Bu kanun 1927 yılına kadar uygulanmış ve 1050 sayılı Muhasebe-i Umumiye Kanununun kabulüyle yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece, devlet muhasebesine ait ilk temeller 1910 tarihli bu kanunla belirlenmiş, ilkeleri 1050 sayılı kanunla da benimsenerek 2004 yılına kadar devam ettirilmiştir. Bu talimatname ile hesapların çift taraflı kayıt sistemine göre tutulması öngörülmüştür (Güler ve Gülçiçek, 2010:62).

B. Cumhuriyet Dönemi Sonrası Gelişim:

1920 yılında Ankara’da kurulan TBMM hükümeti milli mücadeleye başladıktan sonra, mevcut mali idareyi ve mali sistemi bağımsızlığını kazanıncaya kadar değiştirmemiş, hatta Cumhuriyetin ilanından sonra da birkaç yıl Osmanlı mali mevzuatını uygulamıştır (Öner, 2005:513).

Cumhuriyet döneminde devlet muhasebesinin günün şartlarına uydurulma çalışmaları başlamıştır. 1925 yılında bütün hesap hareketlerinin bir sayfada gösterilmesi amacıyla “esas defteri” (Amerikan muhasebe sisteminde yer alan büyük defter benzeri defter) oluşturulmuştur (Ergeneli,2005:5).

1928 yılında “Hazine Usulü Hesabiyesine Dair Talimatname” (Hazine işlemlerinin muhasebeleştirilmesine ilişkin yönetmelik) yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik ile hesaplar basitleştirilmiş, “Tasnif yevmiyesi” kurulmuştur. Kayıtların çift taraflı kayıt usulü ile kontrolü yerine yardımcı defterlerle kontrolü yoluna gidilmiştir. Ancak bu talimatname ile kabul edilen muhasebe sistemi çeşitli hesapların tam kontrolünü sağlamadığı gerekçesiyle değiştirilmiştir.

1 Ocak 1948 yılında yeni bir yönetmelik yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmelik ile 1928 tarihli yönetmelikle kabul edilen Tasnif yevmiyesi yerine Yevmiye Defteri uygulamasına geçilmiş ve yardımcı defterlerde esaslı değişiklik yapılmıştır (Güler ve Gülçiçek, 2010:63).

II. Dünya savaşının sona ermesinden sonra batı ülkeleri ile artmaya başlayan ilişkilerle birlikte ülkemiz yeni iktisadi ve mali sorunlarla karşı karşıya kalmıştır (Avder, <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/008/>). Muhasebe alanında hukukla ilgili korunması gereken menfaatler arttıkça bu alana kanun koyucunun müdahalesi de artmıştır. Bu anlamda muhasebe hukuku kavramı ortaya çıkmış ve Türkiye’de muhasebe sistemini oluşturan kurumların düzenlemeleri de bu hukukun gelişimine katkıda bulunmuştur (Uçma, 2005). 1950 yılında Vergi Usul Kanunu ve 1956 yılında Türk Ticaret Kanunu’nun yürürlüğe konulması, Türkiye’de muhasebe uygulamalarında yeni bir dönemin başlangıcı olmuş ve bu kanunlar günümüze kadar muhasebeyi yönlendirici etkisini sürdürmüştür (Çiftçi, 2007:1).

1964 yılında iktisadi devlet teşekküllerinin tümünde uygulanabilir tek bir sistem geliştirmek amacıyla muhasebe teorisi ile uğraşanlarla uygulamacılardan oluşan “İktisadi Devlet Teşekküllerinin Yeniden Düzenleme Komisyonu” 1968 yılında 8 adet muhasebe el kitabı hazırlamıştır. 1971 yılında hazırlanan Tek Düzen Muhasebe Sisteminin Genel Muhasebe bölümü 1972 yılında uygulamaya konmuştur (Avder, <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/008/>). “Tekdüzen Genel Hesap Planı ve Açıklamaları” günün ihtiyaçlarına göre gözden geçirilerek 1987 yılında yeniden yayımlanmıştır. Ancak Maliye Bakanlığı tarafından bütün işletmeleri kapsamak üzere, 1.1.1994 itibariyle yürürlüğe konan tekdüzen muhasebe sistemi ile birlikte uygulaması sona ermiştir.

1950 yılında yapılan büyük vergi reformu ile birlikte Maliye Bakanlığı ilk Vergi Usul Kanunu ile Gelir ve Kurumlar Vergisi tasarılarını hazırlamış, ancak bu kanunlar, vergi denetimi amacıyla uzmanlardan yararlanma ihtiyacını ve uzman muhasebeciye olan talebi doğurmuştur (Avder, <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/008/>). Bu konu ile ilgili çalışmalar 1989 yılında kabul edilen “Serbest Muhasebecilik, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanunu” ile sonuçlanmıştır. Bu kanun muhasebe mesleğini Serbest muhasebeci, Serbest muhasebeci mali müşavir ve Yeminli mali müşavir olarak 3’e ayırmaktadır. Ancak söz konusu kanun metni 2008 yılında değişikliğe uğramıştır. Yapılan değişiklik ile muhasebecilik mesleği Serbest Muhasebeci Mali Müşavir ve Yeminli Mali Müşavir olmak üzere ikiye ayrılmaktadır.

3. GÜNÜMÜZ MUHASEBE – HUKUK İLİŞKİSİNİN VERİLEN EĞİTİMLER ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Muhasebenin dönemler itibariyle gelişimine bakıldığında gelişim noktalarının hem Cumhuriyet öncesi dönemde hem de Cumhuriyet sonrası dönemde hukuki düzenlemelere bağlı olduğu görülmektedir. Muhasebe ile hukuk arasındaki ilişkinin devamlı olacağı katîdir. Bu düşünceyle fakültelerin müfredat programları kapsamında muhasebe ve hukuk eğitimi alan meslek adaylarına ilgili düzenlemeleri içeren dersler okutulmaktadır.

Günümüzde hukukçuların karşılaştığı hukuki sorunlar oldukça karmaşık hale gelmiştir. Gözler (2008)'e göre, öğrencilere karşılaşılabilecekleri tüm sorunlar ile ilgili teorik veya uygulamalı bilgi verilmesi mümkün değildir. Dolayısıyla, hukukçuların her şey hakkında önceden ezbere bilgi sahibi olması da önemli değildir. Önemli olan, bir problemle karşılaştığında hukukçunun bu problemi kısa sürede çözüme kavuşturabilmesidir. Bu nedenle, hukukçu sınırlı bir alanda derin bilgiye sahip olmak yerine, geniş bir alanda sığ bilgiye sahip olmalıdır. Böylece günümüz dünyasında ortaya çıkan hukuki meseleleri çok daha kolay anlayabilecek ve çözebilecektir.

4. TÜRKİYE'DE HUKUK EĞİTİMİ VEREN FAKÜLTELER VE MUHASEBE EĞİTİMİNİN DURUMU

3.1. Araştırmanın Amacı:

Bu araştırmanın amacı, üniversitelerde lisans düzeyinde verilen hukuk eğitimi içinde muhasebe ile ilgili derslerin varlığını tespit etmek ve söz konusu muhasebe derslerinin hukuk öğrencileri için daha faydalı olmasını sağlayacak önerilerde bulunmaktır. Bu amaç doğrultusunda Türkiye'de bulunan Devlet ve Vakıf Üniversitelerinden lisans düzeyinde hukuk eğitimi veren üniversitelerin ders içerik ve kredi ağırlıkları incelenmiştir.

3.2. Araştırmanın Kapsamı:

Çalışmanın inceleme alanını Türkiye'de lisans düzeyinde hukuk eğitimi veren Devlet ve Vakıf Üniversiteleri oluşturmaktadır. Çalışmada kullanılan verilere üniversitelerin hukuk

fakültelerinin internet sayfalarında yer alan ders içerik ve programlarından ve Yüksek Öğretim Kurumu internet adresinden ulaşılmıştır. Söz konusu hukuk fakültelerinde yer alan müfredatlarda muhasebe ve ilgili derslerin varlığı ve ağırlığı üzerinde durulmuş, muhasebe eğitiminin hukuk fakültelerinde ne derece gerekli olabileceği konusu vurgulanmaya çalışılmıştır.

3.3. Bulgular ve Değerlendirme

Yüksek Öğrenim Kurumu web sayfasından elde edilen veriler doğrultusunda Türkiye’de 95 adet devlet üniversitesi ve 51 adet vakıf üniversitesi bulunmaktadır. Vakıf üniversitelerinden 27 tanesinde ve devlet üniversitelerinden 23 tanesinde hukuk fakültesi mevcuttur. Hukuk eğitimi veren üniversiteler Tablo 1’de gösterilmiştir.

Tablo 1. Türkiye’de hukuk eğitimi veren üniversiteler

DEVLET ÜNİVERSİTELERİ	VAKIF ÜNİVERSİTELERİ
AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ	ATILIM ÜNİVERSİTESİ
ANADOLU ÜNİVERSİTESİ	BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
ANKARA ÜNİVERSİTESİ	BAŞKENT ÜNİVERSİTESİ
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ	BİLKENT ÜNİVERSİTESİ
ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ	ÇAĞ ÜNİVERSİTESİ
DİCLE ÜNİVERSİTESİ	ÇANKAYA ÜNİVERSİTESİ
DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ	DOĞUŞ ÜNİVERSİTESİ
ERCİYES ÜNİVERSİTESİ	FATİH ÜNİVERSİTESİ
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ	GEDİZ ÜNİVERSİTESİ
GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
GAZİ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL BİLGİ ÜNİVERSİTESİ
HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL KÜLTÜR ÜNİVERSİTESİ
İNÖNÜ ÜNİVERSİTESİ	İSTANBUL TİCARET ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ	İZMİR ÜNİVERSİTESİ
KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ	KADİR HAS ÜNİVERSİTESİ

KIRIKKALE ÜNİVERSİTESİ	KOÇ ÜNİVERSİTESİ
KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ	KTO KARATAY ÜNİVERSİTESİ
MARMARA ÜNİVERSİTESİ	MALTEPE ÜNİVERSİTESİ
ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ	MELİKŞAH ÜNİVERSİTESİ
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ	MEVLANA ÜNİVERSİTESİ
SÜLEYMAN DEMİREL ÜNV.	OKAN ÜNİVERSİTESİ
ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	TOBB EKONOMİ VE TEKNOLOJİ ÜNİVERSİTESİ
YALOVA ÜNİVERSİTESİ	TURGUT ÖZAL ÜNİVERSİTESİ
	UFUK ÜNİVERSİTESİ
	YEDİTEPE ÜNİVERSİTESİ
	YENİ YÜZYIL ÜNİVERSİTESİ
	ZİRVE ÜNİVERSİTESİ

Tablo 1’de listelenen vakıf üniversitelerinden 12 tanesinin ders içerik ve programlarında muhasebe ile ilgili herhangi bir ders bulunmamaktadır. Yeni kurulmuş olmaları nedeniyle 8 tanesinin ders program ve içeriklerine birimlerin internet sayfalarından ulaşılammıştır. 1 tanesinin henüz öğrenci alımına başlamadığı tespit edilmiştir. Devlet üniversitelerinin 12 tanesinin ders içerik ve programlarında muhasebe ile ilgili herhangi bir ders bulunmamaktadır. 1 tanesi hukuk eğitimini yüksek lisans düzeyinde yapmakta ve henüz lisans eğitimi vermemektedir. 5 tanesi yeni kurulan hukuk fakültelerindedir. Söz konusu üniversitelerde muhasebe derslerinin üniversitelere göre dağılımı, dersin içerik, kredi ağırlığı ve türü Tablo 2’deki gibidir.

Tablo 2. Muhasebe derslerinin isim, kredi ağırlığı, içerik ve tür olarak üniversitelere göre dağılımı

ÜNİVERSİTE ADI	DERS ADI	İÇERİK	KREDİ	TÜR
ATILIM ÜNV.	Genel Muhasebe	Belirtilmemiş	2	Seçmeli
BİLKENT ÜNV.	Muhasebe (İng)	Belirtilmemiş	2	Zorunlu
ÇANKAYA ÜNV	<i>Muhasebe ve Bilanço hukuku</i>	<i>Şirketlerce tutulan muhasebe ve bilanço kayıtlarının hukuki düzenlemesi</i>	2	<i>Seçmeli</i>
	Muhasebe		2	Zorunlu
İSTANBUL KÜLTÜR ÜNV	Muhasebe	Muhasebenin amacı ve tanımı, GKGMİ, muhasebe eşitliği, hesaplar, bilanço, K/Z hesabı, yevmiye ve büyük defter hesapları, mizan ve türleri	2	Seçmeli
TOBB EKONOMİ VE TEKN. ÜNV	Muhasebe I	Muhasebenin doğuşu, gelişimi, fonksiyonları, temel kavramları	2	Seçmeli
	Muhasebe II		2	Seçmeli
UFUK ÜNV.	Muhasebe I	Ticari hayatta kullanılan muhasebe deyim ve belgeleri, ticari defterler,	2	Seçmeli
	Muhasebe II		2	Seçmeli

		muhasebe ile ilgili bilirkişi raporları		
ANKARA ÜNV	Genel muhasebe I	Ticari hayatta kullanılan belgeler,	2	Seçmeli
	Genel muhasebe II	ticari faaliyetlerin yasal düzenlemeler içerisinde ve TDHP çerçevesinde nasıl kayıt altına alındığı ve bunun neticesi olarak ticari işletmenin K/Z'larının nasıl belirlendiği, belirlenen bu sonuçlara göre ticari işletmenin gelecekte nasıl yönlendirileceği	2	Seçmeli
ATATÜRK ÜNV	Genel muhasebe	Belirtilmemiş	2	Seçmeli
ERZİNCAN ÜNV	Muhasebe	Belirtilmemiş	2	Seçmeli
KOCAELİ ÜNV	Muhasebe ve bilanço hukuku	Gerçek ve tüzel kişilerin muhasebe tekniği açısından uyacakları esaslar ve muhasebe ile bilanço konusundaki başta vergi mevzuatı ve TTK olmak üzere	2	Seçmeli

		yasal düzenlemeler		
ULUDAĞ ÜNV	Muhasebe	Belirtilmemiş	2	Seçmeli

Tablo 2'ye bakıldığında, hukuk fakültelerinde muhasebe eğitimi hem içerik olarak hem de isim olarak farklılıklar göstermektedir. Genel itibariyle içeriklerin özünde muhasebenin hukuk ile olan ilişkisi dikkate alınmaktadır. Bu ilişki doğrultusunda öğrencilere hem temel muhasebe eğitimi verilmekte hem de muhasebenin hukuki yönü anlatılmaktadır. Üniversitelerin 10 tanesinde muhasebe eğitimini almak öğrencinin iradesine bırakılırken 2 tanesinde zorunlu ders olarak okutulmaktadır.

SONUÇ

Yapılan bu çalışma ile hukuk fakültelerinin %22'sinde (derslerin içeriklerinden hareketle) hukuk ile muhasebe kuramı arasındaki ilişkinin öğrenciler açısından meslek yaşantılarında gerekli olacağı kanaati ile eğitim verdiği düşünülmektedir. Verilen derslerin içerikleri incelendiğinde temel muhasebe eğitiminin ağırlık kazandığı görülmektedir. Temel muhasebe eğitimi verilirken uygulamadan ziyade muhasebenin hukuk boyutunun anlatılması bu fakültelerde okuyan öğrenciler açısından daha faydalı olacaktır. Eğer kayıt tutmaya yönelik temel muhasebe eğitiminin verilmesi öngörülüyorsa bu derslerin öğrencinin seçim iradesine bırakılması, ancak muhasebe ve bilanço hukuku olarak bahsedilen muhasebe kuramının hukuk ayağının ise zorunlu ders olarak okutulması hukukçuların muhasebe bilgisi edinmelerinde ve buna paralel olarak meslek hayatlarında karşılaşılabilecekleri mali yönlü davaların çözümünde bu bilgileri kullanmaları yönünde faydalı olacaktır. Aksi takdirde, muhasebe uygulamalarını kapsayan Genel Muhasebe, Muhasebe I-II gibi derslerin zorunlu ders olarak hukuk fakültelerinde okutulması öğrenciye var olan ders yüküne bir yenisini eklemekten başka bir şey olmayacaktır. Dolayısıyla, verilecek olan muhasebe derslerinin seçmeli olsalar dahi “Genel Muhasebe”, “Muhasebe I-II” gibi isimlerle müfredat programlarında yer almalarından ziyade “Muhasebe hukuku”, “Muhasebe Mevzuatı”, “Muhasebe ve Bilanço hukuku” gibi isimlerle yer almaları ve bu dersler kapsamında öğrencilerin yorum yapabilecekleri kadar temel muhasebe eğitimi verilmesi fakültelerin amaçlarına uygunluk açısından daha doğru olacaktır.

AKADEMİK BAKIŞ DERGİSİ
Sayı: 25 Temmuz – Ağustos 2011
Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler E-Dergisi
ISSN:1694-528X İktisat ve Girişimcilik Üniversitesi, Türk Dünyası
Kırgız – Türk Sosyal Bilimler Enstitüsü, Celalabat – KIRGIZİSTAN
<http://www.akademikbakis.org>

KAYNAKÇA:

AVDER, Erdoğan, “Muhasebenin Ülkemizde Tarihi Gelişimi ve Tekdüzen Hesap Planı”,2006; <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/003>

AVDER, Erdoğan, “Geçmişten Günümüze Muhasebe Mesleği”, 2007; <http://www.muhasibetr.com/yazarlarimiz/erdogan/008>

ÇİFTÇİ, Yavuz, “Türkiye’de Cumhuriyet Döneminden Bugüne Yapılan Muhasebe Düzenlemeleri”, II. Uluslararası İşletme ve Ekonomi Çalıştayı ve I. Muhasebe Tarihi Günleri, 28-29 Haziran 2007, Giresun”, 2007

ERGENELİ, Nafiz, Yeni Sistem Tatbiki Devlet Muhasebesi, Ülkü Basımevi, İstanbul,1949

GÖZLER, Kemal,”Küreselleşme Sürecinde Hukuk Eğitimi”, Legal Hukuk Dergisi, Yıl 6, Sayı 69, Eylül 2008

GÜLER, Mahmut Selim-GÜLÇİÇEK, Miraç, “Ülkemizde Devlet Muhasebesinin Tarihi Gelişimi”, Kamu Hesaplarına Uzman Bakış Dergisi, Sayı 1, 2010

GÜVEMLİ, Oktay, Türk Devletleri Muhasebe Tarihi, I. Cilt, Muhasebe Öğretim Üyeleri Bilim ve Dayanışma Vakfı Yayını No. 1, Avcıol Basım-Yayın, 1995

ÖNER, Erdoğan, Osmanlı İmparatorluğu ve Cumhuriyet Döneminde Mali İdare, T.C. Maliye Bakanlığı Araştırma, Planlama ve Koordinasyon Kurulu Başkanlığı, Ankara, 2005

UÇMA, Tuğba, “Türk Muhasebe Hukukunu Oluşturan Düzenlemeler ve Türkiye’de Uluslar Arası Muhasebe Standartlarına Uyum Çalışmaları”, Mevzuat Dergisi, Yıl 8, Sayı 89, Mayıs 2005

www.yok.gov.tr

<http://www.yaklasim.com/mevzuat/dergi/makaleler/1997081122.htm>

<http://www.barobirlik.org.tr/yayinlar/makaleler/adnanguriz.doc>